

**LOKALNI AKCIONI PLAN ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA IZBEGLIH,
INTERNO RASELJENIH LICA I POV RATNIKA PO OSNOVU
SPORAZUMA O READMISIJI U OPŠTINI ALEKSINAC
U PERIODU 2013-2016.g.**

ALEKSINAC, oktobar 2012.g.

SADRŽAJ

strana

Uvod	
.....	
• Uvodna na reč Predsednika Opštine	3
• Šta je Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika	4
• Odluka Skupštine Opštine o usvajanju Lokalnog akcionog plana.....	6
• Zahvalnost učesnicima u procesu izrade Lokalnog akcionog plana.....	7
• Sažetak (rezime) Lokalnog akcionog plana	8
Poglavlje 1: Opšti podaci o Opštini Aleksinac	10
Poglavlje 2: Podaci o izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima na teritoriji Opštine Aleksinac	14
Poglavlje 3: Analiza situacije, zaključci i preporuke	17
Poglavlje 4: Prioritetne ciljne grupe	23
Poglavlje 5: Opšti i specifični ciljevi	23
Poglavlje 6: Aktivnosti – Zadaci za realizaciju Lokalnog akcionog plana.....	25
Poglavlje 7: Resursi/budžet	31
Poglavlje 8. Aranžmani za primenu	31
Poglavlje 9: Praćenje i ocena uspešnosti	32

UVOD

UVODNA REČ PREDSEDNIKA OPŠTINE ALEKSINAC

Na teritoriji opštine Aleksinac, prema popisu iz 2002. godine, živi nešto manje od 60.000 stanovnika, a prema podacima kojima raspolaže povereništvo za izbegla i interno raseljena lica boravilo je preko 5000 izbeglih i 2000 interno raseljenih lica, a njih oko 3000 su u ovom trenutku našli utočište na području opštine, što je preko 5% ukupnog broja građana opštine Aleksinac, to je broj lica koji lokalna zajednica ne sme nikako zanemariti.

Lokalnim planom akcije opština Aleksinac želi da doprinese poboljšanju životnih uslova, smanjenju siromaštva i povećanju integracije izbeglih i interno raseljenih lica. Formiranjem Saveta za upravljanje migracijama objedinjeni su svi bitni subjekti u lokalnoj zajednici i stvoreni su neophodni uslovi za konstantno praćenje problema, koordinaciju i realizaciju ciljeva lokalnog akcionog plana. Lokalna zajednica je i do sada kroz različite pristupe i načine, a prevashodno preko Službe poverništva za izbeglice, učestvovala u realizaciji mnogobrojnih aktivnosti i projekata u cilju podrške izbeglim i interno raseljenim licima. Sve te aktivnosti i projekti (izgradnja stanova, školovanje, socijalna zaštita, pravna pomoć i dr.) su vodile i treba dalje da vode ka većoj do potpune integracije izbeglih i interno raseljenih lica u lokalnu i širu društvenu zajednicu.

Strateški okvir lokalnog plana akcije je određen u strateškim dokumentima iz ove oblasti, pre svega u Nacionalnoj strategiji za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica kao i u Strateškom planu za ekonomski razvoj opštine Aleksinac, LEAP-u i Strateškom planu za razvoj socijalne zaštite opštine Aleksinac.

Nenad Stanković
Predsednik Opštine Aleksinac

Šta je Lokalni plan akcije za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji

U ovom dokumentu pod procesom lokalnog akcionog planiranja unapređenja položaja izbeglih¹, interno raseljenih lica² (IRL) i povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji³ (u daljem tekstu povratnici) podrazumevamo proces donošenja odluka o tome koje promene značajne za život izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika nameravamo da ostvarimo u svom lokalnom okruženju u periodu 2013.-2016.g. Taj proces se zasniva na identifikovanju najboljeg načina angažovanja kapaciteta svih socijalnih aktera u zajednici u planiranju i primeni plana. Lokalni plan akcije za unapređenje položaja izbeglih, IRL i povratnika posmatramo kao rezultat procesa planiranja ili plansku odluku kojom su definisani osnovni načini ostvarivanja ciljeva razvoja ove oblasti života lokalne zajednice.

U okviru ovog dokumenta, pod izbeglim i interno raseljenim licima podrazumevamo sva lica koja su bila izložena prisilnom napuštanju svojih domova i raseljavanju, zbog rata na prostoru bivših jugoslovenskih republika i bombardovanja Kosova i Metohije, uključujući i ona lica koja su u međuvremenu stekla status građana Republike Srbije, ali i dalje imaju nerešene egzistencijalne probleme nastale u toku izbegličkog statusa. Povratnici su svi oni građani Srbije koji su izgubili ili nisu imali pravo boravka u zemljama Evropske unije.

Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u Opštini Aleksinac, nastao je kao rezultat učešća u Projektu “Jačanje kapaciteta institucijama Republike Srbije za upravljanje migracijama i reintegraciju povratnika“ (CBMM projekat, kojeg finansira Evropska Unija, a realizuje Međunarodna organizacija za migracije (IOM). Korisnici Projekta su institucije Vlade Republike Srbije koje su nadležne za izbegla, interno raseljena lica i povratnike: Komesarijat za izbeglice Republike Srbije, Ministarstvo rada i socijalne politike, Ministarstvo za dijasporu, Republički zavod za statistiku, kao i druga nadležna ministarstva, opštinska povereništva / poverenici, centri za socijalni rad, članovi saveta za migracije i drugi relevantni predstavnici lokalne samouprave.

Strateški okvir Projekta određen je u skladu sa politikom i pravcima delovanja definisanim Nacionalnom strategijom za rešavanje pitanja izbeglih i IRL i drugim nacionalnim strateškim dokumentima od značaja za ovu oblast. U cilju koordiniranog rada, korišćenja naučenih lekcija i najboljih praksi, ovaj Projekat uzima u obzir postojeće projekte izgradnje kapaciteta na lokalnom nivou, a naročito one koji su u domenu **socijalne, ekonomske i stambene** politike. Kreiranje i sprovođenje lokalnih akcionih planova za unapređenje položaja

---

¹ Prema Konvenciji UN o statusu izbeglice (1951), **izbeglica** je osoba koja iz osnovanog straha da će biti progonjena zbog svoje rase, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog uverenja, napustila je svoju državu i ne može ili zbog pomenutog straha ne želi da se u nju vrati. Pojam izbeglice je Protokolom iz 1967. god. proširen i na osobe koje su bile izložene ratnim stradanjima ili drugim oblicima nasilja i zato odlučile ili bile prinuđene da napuste svoju državu. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Interno raseljene osobe** su one koje su bile prisiljene da napuste svoje domove, ali su ostale u granicama svoje države. Razlozi zbog kojih su bili prisiljeni da napuste svoje domove mogu biti različiti: rat, nasilje, ugrožavanje ljudskih prava, politički progon ili prirodne katastrofe (zemljotres, poplava i sl.). Zato što se nalaze u granicama svoje zemlje, mogućnosti njihove međunarodne zaštite su ograničene. Iako ih, za razliku od izbeglica, ne štiti Specijalna konvencija UN, i dalje ih štite nacionalni zakoni, međunarodno humanitarno pravo i međunarodni pravni akti u oblasti ljudskih prava. (<http://www.articleword.org/index.php/Displacedperson>)

³ Prema sporazumu o readmisiji s EU, povratnik je lice koje ne ispunjava ili više ne ispunjava važeće uslove za ulazak, boravak ili nastanjenje na teritoriji države članice EU, ukoliko je dokazano ili ako je moguće na osnovu podnetih prima facie dokaza verodostojno pretpostaviti da je to lice državljanin Srbije.

izbeglih i IRL ovde se tretira kao deo šireg mehanizma smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti osetljivih socijalnih grupa.

Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglica, IRL i povratnika u Opštini Aleksinac donosi se na period od četiri godine (2013.-2016.)

Proces izrade lokalnog akcionog plana u opštini Aleksinac zasnivao se na interaktivnom pristupu čije su osnovne karakteristike da je:

- **Lokalni** - sproveden je u lokalnoj zajednici i uvažava lokalne specifičnosti;
- **Participativan** - u izradi su uključeni različiti bitni akteri procesa društveno organizovane podrške izbeglim, IRL i povratnicima u lokalnoj zajednici;
- **Utemeljen** na realnim okolnostima raspoloživim resursima i potrebama za unapređenje položaja izbeglih, IRL i povratnika;
- **Prilagođen** situaciji u lokalnoj zajednici, akterima i pozitivnoj promeni kojoj se teži;
- **Koristi** savremene metode planiranja i analize svih važnih elemenata potrebnih za donošenje odluka;
- **Podstiče** odgovoran odnos različitih društvenih aktera u lokalnoj zajednici.

Za potrebe procesa, prikupljanje i analizu osnovnih podataka o položaju i potrebama izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u opštini Aleksinac, korišćeni su sledeći izvori: rezultati intervjua sa potencijalnim korisnicima i ankete koja je sprovedena tokom meseca.....2012.godine, zapisnici sa sastanaka sa lokalnim akterima, statistički podaci, različiti izveštaji i dokumenti, podaci Komesarijata za izbeglice Republike Srbije, opštinskog Povereništva za izbeglice, IOM-a, Crvenog krsta, lokalnih nevladinih organizacija itd.

Proces izrade plana sproveden je u tokom septembra i oktobra 2012. godine.

Odluka Skupštine opštine Aleksinac o usvajanju Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika

На основу члана 20. тачка 39. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/07) и члана 52. тачка 7. Статута општине Алексинац („Службени лист општине Алексинац“, број 8/08), Скупштина општине Алексинац, на седници одржаној дана 19.11.2012. године, донела је

О Д Л У К У О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ПО ОСНОВУ СПОРАЗУМА О РЕАДМИСИЈИ У ОПШТИНИ АЛЕКСИНАЦ У ПЕРИОДУ 2013-2016 ГОДИНЕ

Члан 1.

Усваја се Локални Акциони план за унапређење положаја изbegлих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији у општини Алексинац у периоду 2013-2016. године.

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Алексинац“

II Број: 011-136
У Алексинцу, 19.11.2012. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

ПРЕДСЕДНИК,
Грујица Вељковић

Zahvalnost učesnicima u procesu lokalnog akcionog planiranja

U cilju izrade Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po osnovu sporazuma o readimsiji u opštini Aleksinac, formiran je opštinski Savet za migracije u čijem sastavu se nalaze predstavnici lokalne samouprave kao nosioca procesa i formalnog donosioca ovog dokumenta, uključujući i Povereništvo za izbeglice, lokalne institucija sistema koje se u svom radu bave i problematikom izbeglica, predstavnici nevladininih organizacija koje deluju u lokalnoj zajednici, kao i predstavnici Komesarijata za izbeglice Republike Srbije.

Uloga Saveta za migracije bila je da:

- Obezbedi potrebne podatke neposredno od ciljnih grupa i socijalnih aktera u cilju podrške izbeglim, IRL i povratnicima;
- Kreira planove i konkretne mere za unapređenje položaja izbeglica, IRL i povratnuike, te definiše pravce budućeg razvoja;
- Razmenjuje informacije i učestvuje na sastancima od značaja za proces planiranja;
- Primenjuje usvojene metode planiranja tokom procesa planiranja;
- Definiše ciljeve, pravce razvoja i saraduje sa različitim relevantnim činiocima na lokalnom i republičkom nivou;
- Planira, prati realizaciju i ocenjuje uspešnost primene LAP-a;
- Radi na pisanju završnog dokumenta;
- Inicira javnu raspravu o nacrtu dokumenta i doprinese da finalna verzija bude predložena Skupštini opštine na usvajanje.

Članovi Saveta za migracije opštine Aleksinac su:

1. **Nenad Stanković**, predsednik opštine Aleksinac, predsednik,
2. **Nada Marinović**, okružni koordinator komesarijata za izbeglice, član,
3. **Ivica Andjelković**, Mup Aleksinac, zamenik komandira, član,
4. **Dragana Jovanović**, načelnik budžetske službe, član,
5. **Jasna Nikolić**, direktor Centra za soc. rad, član,
6. **Dragan Milojković**, Nac. služba za zapošljavanje, član,
7. **Dragan Jovanović**, poverenik komesarijata za izbeglice, sekretar,
8. **Toplica Đorđević**, sekretar Crvenog krsta, član,
9. **Aleksandra Stevanović**, NVO "Društvo za razvoj kreativnosti", član,
10. **Aleksandra Petrović**, služba povereništva za izbeglica, član.

Ostali akteri uključeni u sam proces lokalnog akcionog planiranja bili su predstavnici različitih institucija, organizacija i grupa, uključujući i predstavnike potencijalnih korisnika, koji su povremeno, kroz konslutacije, učestvovali u procesu izrade ovog dokumenta.

Zahvaljujemo se svima na učešću u procesu planiranja i izrade ovog dokumenta, a posebnu zahvalnost izražavamo Komesarijatu za izbeglice Republike Srbije i IOM projektom timu na savetima i stručnoj podršci.

Rezime

Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica (IRL) i povratnika u opštini Aleksinac za period 2013-2016.g. je strateški dokument Opštine, zasnovan na sveobuhvatnoj analizi situacije koja izražava dugoročna opredeljenja lokalne samouprave da poboljša uslove života izbeglica, IRL i povratnika i njihovu integracije, odnosno reintegraciju, u lokalnu zajednicu. LAP je usmeren na sve osobe sa područja opštine Aleksinac koje su bile izložene prisilnim migracijama i egzistencijalnim poteškoćama koje te migracije stvaraju, kao i na lica koja su izgubila status izbeglice, a susreću se sa istom problematikom.

Prema podacima Komesarijata za izbeglice na dan 1. jul 2012. godine registrovano je 237 lica sa statusom izbeglice i 1163 interno raseljenih lica. Prema dostupnim podacima, od potpisivanja Sporazuma o readmisiji s EU 2007. godine, u Opštinu Aleksinac se vratio 201 državljanin Republike Srbije. U pitanju su lica koja nisu imala, ili su izgubila osnov boravka. Od tog broja 35 lica je vraćeno preko Kancelarije za readmisiju dok je kroz programe odobrovoljnog povratka koje je realizovao IOM u Opštinu Aleksinac vraćeno 166 osoba.

Opšti cilj Lokalnog akcionog plana za period 2013-2016.g. je unapređenje socijalno-materijalnog položaja i životnog standarda izbeglica, IRL i povratnika kroz programe stambenog zbrinjavanja i ekonomskog osnaživanja, što će dugoročno posmatrano doprineti i poboljšanju demografske situacije u ovoj opštini.

Specifični ciljevi ovog LAP-a su:

Specifični cilj 1: Do kraja 2016. godine stambeno zbrinuti najmanje 25 porodica izbeglih, IRL i povratnika dodelom paketa građevinskog materijala za završetak započetih stambenih objekata ili adaptaciju postojećih neuslovnih objekata.

Specifični cilj 2: Do kraja 2016. godine, u skladu sa merama populacione politike Opštine, stambeno zbrinuti najmanje 8 porodica izbeglica, IRL i povratnika kroz program otkupa kuća sa okućnicom.

Specifični cilj 3: Do kraja 2016. godine ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 30 izbeglica, IRL i povratnika kroz programe dodele poljoprivrednih grantova

Specifični cilj 4: Do kraja 2016. godine u saradnji sa Nacionalnom službom za zapošljavanje organizovati programe stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije za 40 izbeglica, IRL i povratnika.

Specifični cilj 5: Do kraja 2016. godine obezbediti besplatnu pravnu pomoć za najmanje 150 izbeglica, IRL i povratnika.

Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika ima predviđene aranžmane za implementaciju, praćenje (monitoring) i ocenjivanje uspešnosti (evaluaciju).

Za realizaciju LAP-om utvrđenih zadataka-ciljeva tokom perioda implementacije biće potrebna sredstva u iznosu od oko 200.000 evra koja će delom biti obezbeđena iz budžeta Opštine, a delom iz drugih izvora finansiranja (republičkih, inostranih i domaćih fondova).

Summary

The Local Action Plan for improvement of the position of refugees, internally displaced persons and returnees (LAP) in the Municipality of Aleksinac (2013 – 2016) is a local strategic document based on comprehensive situation analysis and long-term commitment of the local self-government to improve living conditions of refugees, internally displaced persons and returnees and to support their reintegration into the local community. The LAP is focused on forced migrants exposed to existential difficulties who live on the territory of Aleksinac Municipality as well as on ex refugees.

According to the official data, published by the Commissariat for Refugees of the Republic of Serbia on 1 July 2012, a number of individuals having the status of refugees were 237, while the number of IDPs in Aleksinac was 1163. Since 2007, when the Readmission Agreement between the Republic of Serbia and EU was signed, a total of 201 Serbian citizens have been readmitted to Aleksinac. Out of this number 35 persons were readmitted through the KIRS Readmission Office, while 166 persons were returned through the Assisted Voluntary Returns Programs implemented by IOM (mainly from Germany - GARP program).

The **overall objective** of this LAP for the period 2013 – 2016 is to improve the standard of living and socio-economic situation of refugees, IDPs and returnees through the programs of economic strengthening and providing of permanent housing solutions for the most vulnerable families. In the long term, this will contribute to improvement of demographic situation in Aleksinac Municipality.

Specific objectives:

Specific Objective 1: Until the end 2016 to provide permanent accommodation for at least 25 refugees, IDP and returnee families by supplying them with construction materials for adaptation or completion of the initiated construction work.

Specific Objective 2: In line with the local population policy, until the end of 2016 provide accommodation for at least 8 refugee, IDP and returnee families by purchasing households with yards;

Specific Objective 3: Until the end of 2016 to support economic strengthening of at least 30 refugees, IDPs and returnees through the employment generation programs, i.e. income generation grants (cattle breeding, agriculture production etc).

Specific Objective 4: Until the end of 2016 support economic strengthening of at least 40 persons from the refugee, IDPs and returnee population through programs of vocational and professional training, in cooperation with the National Employment Agency.

Specific Objective 5: Until the end of 2016 provide free legal services to at least 150 refugees, IDPs and returnees.

The LAP comprises of implementation, monitoring and evaluation activities.

As it is estimated, a total budget for the four-year period is 200 000 € The funds will be partially provided by the local-self-government as well as through other funds (national and international donor funds).

POGLAVLJE I

Osnovni podaci o Opštini

Opština Aleksinac se nalazi na 43°32' geografske širine i 21° 43' geografske dužine, prostire se na površini od 707km² na kojoj je pored Aleksinca formirana još 71 mesna zajednica u kojima prema popisu iz 2002.godine živi 57.749 stanovnika različite etničke pripadnosti sa dominantnim srpskim stanovništvom i pripadnicima pravoslavne veroispovesti. Druga po brojnosti je Romska etnička zajednica koja predstavlja 2,48% ukupne populacije u Aleksincu.

Tabela 1 : Etnički sastav stanovništva opštine Aleksinac prema popisu iz 2002.g.

NACIONALNA STRUKTURA OPŠTINE ALEKSINAC			
UKUPNO	57.749	100%	
Srbi	54.845	94,98%	
Romi	1.434	2,48%	
OSTALI 2,54% (ispod 1% pojedinačno)			
Jugosloveni	146	Muslimani	59
Crnogorci	130	Nemci	5
Albanci	27	Rumuni	7
Bošnjaci	2	Rusi	19
Bugari	42	Rusini	1
Vlasi	3	Slovinci	38
Goranci	7	Hrvati	55
Mađari	10	Česi	4
Makedonci	127	Ostali	16

Prema zvaničnim podacima Zavoda za statistiku Republike Srbije ukupan broj stanovnika u Opštini Aleksinac na popisu iz 1991. godine bio je 61.968, dok je po popisu iz 2002. godine taj broj iznosio 57.749 stanovnika ili 81.68 stanovnika na km², pa je gustina naseljenosti po km² za 15,74% manja u odnosu na republički prosek od 97 stanovnika na km² i za 41,6% u odnosu na Nišavski okrug u kome je gustina naseljenosti 139,88 stanovnika na 1km².

Tabela2: gustina naseljenosti prema popisu iz 2002.godine

	<i>Teritorija (km²)</i>	<i>Udeo teritorije</i>	<i>Broj stanovnika</i>	<i>Udeo stanovništva</i>	<i>Gustina naseljenosti</i>
<i>Opština Aleksinac</i>	707	0,8	57.749	0,77	81,68
<i>Nišavski okrug</i>	2.729	3,08	381.757	5,09	139,88
<i>Srbija</i>	88.361	100%	7.498.001	100%	97

Ovaj negativni trend nastavljen je i tokom naredne decenije. Prema preliminarnim rezultatima popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Republici Srbiji koji je sproveden 2011. godine, ukupan broj stanovnika u Opštini Alesinac je 51.462, što je za oko 10.9% ili 6.287 ljudi manje nego na prethodnom popisu.

Što se tiče starosne strukture stanovništva, primetan je trend starenja ukupne populacije. Prema podacima sa popisa iz 2002. godine, evidentno je da je u ukupnom broju stanovnika u Opštini Aleksinac dominantan broj starosti 45 – 49 godina.. Poslednjih godina u stanovništvu opštine uočljiva je tendencija opadanja udela mladih i porast udela starih u ukupnom stanovništvu, što je posledica niske stope nataliteta i negativnog salda migracija.

Tabela 3: Starosna struktura stanovništva prema popisu iz 2002.godine

<i>STAROST</i>	<i>UKUPNO</i>	<i>STAROST</i>	<i>UKUPNO</i>
<i>0-4</i>	2424	<i>40-44</i>	3681
<i>5-9</i>	2956	<i>45-49</i>	4569
<i>10-14</i>	3204	<i>50-54</i>	4454
<i>15-19</i>	3498	<i>55-59</i>	2653
<i>20-24</i>	3621	<i>60-64</i>	3709
<i>25-29</i>	3851	<i>65-69</i>	4086
<i>30-34</i>	3331	<i>70-74</i>	3941
<i>35-39</i>	3245	<i>75-79</i>	2474
		<i>80 i više</i>	2052

Prosečna starost stanovništva opštine Aleksinac iznosi 42,4 godine⁴, odnosno 41.3 kod muškaraca, a kod žena 43,5 odina. To je u odnosu na Srbiju više od proseka koji iznosi 40,3. Mlade od 15 godina je samo 14,86%, a čak 40,09% stanovnika je starije od 50 godina. Procenat penzionera u odnosu na ukupnu populaciju iznosi 12,66%, a najveći broj stanovnika se nalazi u starosnoj grupi od 45 do 49 godina. U opštini Aleksinac živi neznatno veći broj žena, 51% u odnosu na 49% muške populacije što u brojkama iznosi 29.359 žena i 28.390 muškaraca.

⁴ Podaci sa popisa stanovništva, 2002.g.

Tabela 4: Polna struktura stanovništva prema popisu iz 2002.godine

	1981	1991	2002
Broj stanovnika	67295	64426	57749
<i>muški</i>	33091	31750	28390
<i>Ženski</i>	34204	32676	29359
Gradsko stanovništ.	15734	17185	17181
<i>Muški</i>	7572	8321	8251
<i>Ženski</i>	8162	8864	8920
Seosko stanovništvo	51561	47241	40578
<i>Muški</i>	25519	23429	20139
<i>Ženski</i>	26042	23812	20439

Ukupan broj stanovnika u opštini Aleksinac je u poslednjih pola veka imao periode rasta (1948-1961), stagnacije (1961-1981) i opadanja (1981-2002).

Tabela 5: demografska kretanja od 1948-2002.godine

STANOVNIŠTVO	GODINA			Rast (+)	Opadanje (-)
				Apsolutno	%
	1948	1981	2002		
Opština Aleksinac	60.002	67.286	57.749	-3.253	-5,30
<i>Aleksinac</i>	5.797	15.734	17.171	+11.374	+196,20
Ostala naseljena mesta	55.205	51.552	40.578	-14.627	-26,49

Pad ukupnog broja stanovnika, uprkos činjenici da je na području opštine došao izvestan, ne mali broj izbeglica, u periodu 1981-2002 godina iznosi 14%. Broj domaćinstava je takođe u opadanju, dok je broj članova domaćinstva prema navedenom popisu iznad proseka Srbije i iznosi 3,37 (u Srbiji 2,97).

Statistički podaci ukazuju na evidentan pad broja novorođenih. Smanjen broj novorođenih mogao bi se dovesti u vezi sa smanjivanjem broja sklopljenih brakova i povećanim brojem razvoda, ali i sa negativnim migracionim tokovima. Naizraženije su migracije iz seoskih sredina ka gradskoj sredini Aleksinca, ali još više migracije ka velikim gradovima u Srbiji (Beograd, Niš i sl.). Osim toga, na opadanje broja stanovnika uticala je i imigracija u zemlje Srednje i Zapadne Evrope. Ne postoje tačni podaci o broju stanovnika Aleksinca koji legalno ili ilegalno borave u tim zemljama.

U cilju smanjenja negativnih demografskih trendova Opština Pirot planski preduzima mere i sprovodi različite programe iz oblasti populacione politike, pre svega iz oblasti stambenog zbrinjavanja, usmerene na poboljšanje kvaliteta života, kako domicilnog stanovništva, tako i socijalno ugroženih kategorija izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika.

Privredna aktivnost

Dve su bitne strukturalne pretpostavke sporijeg privrednog rasta u opštini Aleksinac. Poljoprivreda je tokom analizirajućeg perioda (a naročito tokom šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog veka) usporavala ekonomski rast i dohodak u vreme dinamičnog privrednog razvoja uporednih sredina angažovanjem najvećeg dela raspoložive radne snage.

Druga značajna strukturalna pretpostavka razvoja privrede opštine Aleksinac predstavlja činjenica da je Aleksinački rudnik, nakon velike nesreće 1989.godine, prestao sa radom, usled čega dolazi do pada ukupne privredne aktivnosti u više preduzeća i radnih kolektiva koji su poslovno bili povezani sa rudnikom.

Na kraju 2005.godine ukupno je bilo 383 registrovanih preduzeća, od tog broja najmanje je velikih preduzeća (7), dok su u najvećem broju mikropreduzeća (zapošljavaju 1-5 radnika) i njih po evidenciji Agencije za privredne registre ima 272. Značajan deo ovih preduzeća nije aktivan.

Tabela 6: Procentualno i brojno učešće svih preduzeća

VRSTA PREDUZEĆA	BROJ	%
Velika (preko 250 radnika)	7	1,8
Srednja (od 50 do 250)	36	9,4
Mala (od 5 do 50)	68	17,8
Mikro (od 1 do 5)	272	71,0
UKUPNO	383	100

U procesu privatizacije i osnivanjem novih preduzeća, u poslednjih 15 godina je u mnogome promenjena vlasnička struktura preduzeća.

Tabela 7: Vlasnička struktura preduzeća na kraju 2005.godine

OBLIK SVOJINE	BROJ	%
<i>Društvena</i>	11	2,87
<i>Privatna</i>	323	84,33
<i>Zadružna</i>	41	10,70
<i>Mešovita</i>	3	0,78
<i>Državna</i>	5	1,32

Poljoprivreda

Od ukupnog broja domaćinstava u opštini Aleksinac (18.242) oko 60% (12,50) su domaćinstva koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom, što Aleksinac čini izrazito poljoprivrednom opštinom. Prirodni i agrometeorološki uslovi su izuzetni za razvoj i gajenje povrtarskih kultura, razvoj stočarstva i pčelarstva kao i sakupljanje i preradu lekovitog bilja.

Zaposlenost

Problem nezaposlenosti u opštini Aleksinac je izražen i negativno se odražava na sve druge segmente društvene zajednice i na sve starosne strukture. Kao poseban problem se izdvaja

nezaposlenost mladih lica (do 30 godina) - 43%, lica starijih od 30 godina života - 57% i lica starijih od 50 godina - 8,3%.

Po podacima Nacionalne službe za zapošljavanje (NSZ), nivo nezaposlenosti u opštini Aleksinac je 147,53 na 1000 stanovnika. Broj nezaposlenih na evidenciji NSZ je 7.951 od čega je 47.3% žena, a 52.7% muškaraca. Najveći broj nezaposlenih (7231) je među nekvalifikovanom i niskokvalifikovanom radnom snagom.

Socijalna zaštita

Na području opštine Aleksinac postoji veoma razvijena mreža socijalne zaštite kroz postojanje niza institucija i organizacija koje pružaju usluge iz oblasti socijalne zaštite:

- Centar za socijalni rad
- Gerontološki centar "Jelenac"
- Dom za decu i omladinu bez roditeljskog staranja "Hristina Markišić"
- Dom za decu i omladinu ometenu u razvoju , Kulina

Pobrojane institucije i ustanove socijalne zaštite sa sedištem u Aleksincu pod okriljem Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu pružaju potrebnu smeštajnu i druge vrste pomoći socijalno ugroženim kategorijama lica među kojima ima i izbeglih i IRL lica kao i povratnika, koji takođe mogu da po potrebi koriste usluge u pomenutim institucijama.

Lokalna samouprava (administracija)

Šema 1: Organizaciona struktura lokalne samouprave

Skupština Opštine (55članova) - Opštinsko Veće (11članovaa) - Predsednik Opštine	
Predsednik SO	Zamenik predsednika opštine
Zamenik predsednika SO	Opštinska uprava
Sekretar SO	Načelnik opštinske uprave
Javno pravobranilaštvo	Zamenik načelnika opštinske u.

Odeljenje za finansije
Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti
Odeljenje za privredu i lokalni ekonomski razvoj
Odeljenje za utvrđivanje, naplatu i kontrolu javnih prihoda
Odeljenje za inspeksijske poslove
Služba za skupštinske poslove

POGLAVLJE II

Podaci o izbeglim i interno raseljenim licima u opštini Aleksinac

Od kada su u proleće 1991. godine došle prve izbeglice iz Hrvatske pa tokom 1992. godine iz BiH, kontinuirano do kraja 1996. godine, na području opštine Aleksinac su u manjim i većim talasima pristizali ljudi koji su usled ratnih dejstava i ugrožene bezbednosti morali da napuste svoja vekovna ognjišta. Broj lica koji je u pomenutom periodu našao utočište na području opštine Aleksinac prema procenama kojima raspolaže Povereništvo za izbeglice u

Aleksincu se kreće između 8.000 i 9.000. Ne postoji baza podataka sa tačnim brojem lica iz razloga što je među tim licima bio i veliki broj tzv. "povratnika" koji nisu ostvarivali status izbeglice, kao i onih koji nisu želeli da se prijave kao izbeglice. Nakon tri velika talasa izbeglica (1991 iz Hrvatske, 1992 iz BiH i 1995 iz Krajine), usledio je još jedan veliki talas ljudi sa Kosova usled Nato bombardovanja 1999. godine kada je na području opštine stiglo preko 1300 interno raseljenih lica.

Prema podacima Komesarijata za izbeglice od 1. jula 2012. na teritoriji Opštine Aleksinac trenutno živi 237 izbeglica i 1163 interno raseljenih lica, dok je procena Povereništva za izbeglice da se na području opštine Aleksinac nalazi i preko 500 takozvanih bivših izbeglica. Pod izbeglim licima se misli samo na ona lica koja još uvek imaju uredan izbeglički status, za razliku od velikog broja lica koji su u međuvremenu rešila pitanje trajnog prebivališta (bivše izbeglice). Iako je najveći broj izbeglica „nestao“ iz evidencije tako što su postali građani Srbije, njihovi psihosocijalni, ekonomski i drugi problemi ostali su nepromenjeni. Nema preciznih podataka o siromaštvu među izbeglicama i raseljenim, ali postojeći podaci ukazuju na veću stopu siromaštva u ovoj populaciji u odnosu na opštu populaciju u Srbiji. Uprkos olakšanoj proceduri sticanja državljanstva, značajan broj izbeglica i dalje istrajava u nameri da zadrži taj status - to umnogome govori i o njihovoj nedoumici da li je status državljana povoljniji od statusa izbeglice. Tu nedoumicu delom izaziva i činjenica da svi programi stambenog zbrinjavanja i ekonomskog osamostaljivanja u Srbiji postavljaju kao uslov stečeno državljanstvo ili bar podnet zahtev za sticanje državljanstva, a s druge strane priznati status izbeglice pruža neku vrstu sigurnosti i razlikuje ih od ostalih građana u smislu isticanja njihove ugroženosti.

Migracije među izbeglim i raseljenim licima su takođe veoma prisutne i česte što dodatno otežava da se tačno utvrdi broj izbeglica i interno raseljenih lica u Aleksincu. Treba istaći da je izvestan broj lica otišao u "treće zemlje", jedan broj se vratio u svoja prethodna prebivališta ili u zemlje porekla a nažalost veliki je broj i onih koji su u međuvremenu preminuli.

Tabelarni prikaz izbeglica, ratom ugroženih lica i interno raseljenih lica sa KiM u Aleksincu, prema popisima izbeglica iz 1996. i 2001. godine, registraciji izbeglica 2004/5 i registraciji IRL sa KiM 2000. godine

POPIS 1996				
Izbeglice i ratom ugrožena lica		Ostala popisana lica		Ukupno 1+2
1745		206		1951
POPIS 2001				
Izbeglice			Ratom ugrožena lica	
841			115	
POPIS 2004/2005				
2004	Na dan 22.08.2008	Na dan 21.12.2009	Na dan 01.08.2011	na dan 01.08.2012
361	337	298	261	237

IRL		
2000.	Na dan 25.08.2008.	Na dan 01.07.2012.
1036	1057	1163

Najveći broj izbeglih i interno raseljenih lica je u individualnom ili privatnom smeštaju. U Aleksincu su postojala 5 kolektivnih centara u kojima je bilo smešteno preko 500 izbeglih i raseljenih lica. U skladu sa ciljevima Nacionalne strategije o zatvaranju kolektivnih centara opština Aleksinac je uz pomoć Komesarijata za izbeglice i međunarodnih humanitarnih organizacija uspeła da pomogne tim ljudima da se izmeste iz kolektivnih centara i da na jedan od ponuđenih načina i rešenja omogući novi vid zbrinjavanja, humaniji i uslovniji od života u kolektivnim centrima. U Aleksincu se sada sva izbegla i raseljena lica, izuzev lica koja su smeštena u ustanovama socijalne zaštite, nalaze u sopstvenom, iznajmljenom ili dodeljenom smeštaju van kolektivnih centara. Ovaj akcioni plan ima za zadatak između ostalog da obezbedi bolje uslove stanovanja i života za ona lica kojima to u ovom trenutku nije uslovno i na nivou koji zahteva minimum uslova za normalan život i socijalnu integraciju.

Što se tiče broja povratnika, od potpisivanja Sporazuma o readmisiji s EU 2007. godine, u Opštinu Aleksinac vratio se 201 državljanin Republike Srbije. U pitanju su lica koja nisu imala, ili su izgubila osnov boravka. Od tog broja 35 lica je vraćeno preko Kancelarije za readmisiju dok je kroz programe dobrovoljnog povratka koje je realizovao IOM u Opštinu Aleksinac vraćeno 166 osoba.

Dosadašnje aktivnosti na području opštine Aleksinac u odnosu na izbegla i interno raseljena lica

Tokom prethodne dve decenije, od momenta dolaska prvih izbeglih, proteranih i interno raseljenih lica na teritoriju područje Aleksinca lokalna samouprava je poklanjala veliku pažnju i pružala punu podršku i pomoć kako neposredno samim licima tako i institucijama i organizacijama koje su se bavile problematikom izbeglištva. Lokalno stanovništvo poznato po gostoljubivosti i dobrom domaćinstvu nesebično je pomagalo u svim aspektima svoje nove sugrađane kako bi im omogućili što bolje uslove za život, a Služba povereništva za izbeglice, Crveni krst, Centar za socijalni rad, Zdravstveni centar i mnoge druge institucije i organizacije iz svoje nadležnosti i u skladu sa svojim mogućnostima iznalazili rešenja za pomoć tim ljudima.

U Aleksincu je u okviru projekta "Integracija izbeglih lica na teritoriji opštine Aleksinac" sagrađeno i useljeno 24 stana (21 za porodice izbeglica i 3 za lokalnu socijalu). U okviru projekta "Podrška nacionalnoj strategiji u zatvaranju kolektivnih centara" u Aleksincu je sagrađeno 28 stambenih jedinica na 2 lokacije u kojima je zbrinuto i useljeno 28 porodica izbeglica koje su u dugom periodu bile smeštene u kolektivnim centrima. U skladu sa zakonom izbeglice i interno raseljena lica ostvaruju i sva prava kao i drugi građani iz svih oblasti društvenog života.

POGLAVLJE III

Analiza situacije i zaključci

Analiza situacije obuhvata četiri vrste kvalitativnih analiza:

- Pregled dokumentacije o širem radnom okruženju;
- Analizu stanja (SWOT analiza);
- Analizu zainteresovanih strana (lokalni akteri);
- Analiza problema.

3.1. Analiza ili Pregled dokumentacije o radnom okruženju obuhvatila je nekoliko ključnih nacionalnih strateških dokumenata relevantnih za ovu oblast, zakonski okvir koji reguliše pitanja izbeglica, IRL i povratnika u Republici Srbiji, strateška dokumenta opštine Aleksinac i aktuelne programe i projekte namenjene izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima u opštini Aleksinac.

Nacionalni strateški dokumenti od značaja za pitanja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika su:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (2002, revizija mart 2011.g.) za period 2011-2012.g.
- Nacionalna strategija za upravljanje migracijama (2009);
- Nacionalna strategija reintegracije povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji (2009);
- Strategija za smanjenje siromaštva (2003);
- Nacionalna strategija održivog razvoja (2008);
- Nacionalna strategija privrednog razvoja Republike Srbije 2006–2012;
- Nacionalna strategija zapošljavanja 2011-2020;
- Strategija regionalnog razvoja Republike Srbije 2007–2012;
- Strategija razvoja socijalne zaštite (2005);
- Nacionalni plan akcije za decu (2004).

Aktuelni zakonski okvir za pitanja izbeglica je Zakon o izbeglicama. S obzirom na uočenu potrebu da taj Zakon bolje prati aktuelne potrebe i problematiku izbeglica, u maju 2010. godine usvojen je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o izbeglicama.

Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (2002, i revizija mart 2011.g.) definiše osnovne pravce delovanja – obezbeđivanje uslova za povratak i lokalnu integraciju, što je potpuno u skladu sa međunarodno prihvaćenim ciljevima za rešavanje položaja ove grupe građana.

Ostale navedene nacionalne strategije pružaju osnovu i daju smernice za razvijanje mera i akcija u oblasti lokalne integracije izbeglih i interno raseljenih lica, odnosno lokalne reintegracije povratnika, kojima se može doprineti unapređenju njihovog životnog standarda i ukupnog društvenog položaja.

Od lokalnih strateških dokumenata koja su značajna za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u opštini Aleksinac, pored *Strategije za ekonomski razvoj, LEAP-a* i *Lokalnog akcionog plana za razvoj omladinskog preduzetništva*, treba izdvojiti *Strategiju za*

razvoj socijalne zaštite opštine Aleksinac i Prostorni plan opštine Aleksinac i Strategija održivog razvoja opštine Aleksinac 2010-2020. godine. Vizija i cilj ove strategije je da se do 2012. godine smanji broj siromašnih i poboljša kvalitet života u lokalnoj zajednici kroz razvoj mreže usluga socijalne zaštite za sve građane i uz aktivno učešće svakog pojedinca u skladu sa njegovim mogućnostima i potrebama.

Opština Aleksinac je uz podršku različitih donatora do sada realizovala brojne programe pomoći za izbeglice i interno raseljena lica. Neki od najznačajnijih su sledeći:

- Program dodele paketa građevinskog materijala za pedesetak porodica izbeglica i IRL (sredstva Komesarijata za izbeglice Republike Srbije i UNHCR)
- Program dohodovnih aktivnosti – 25 porodica (Komesarijat za izbeglice Republike Srbije)
- Otkup seoskih domaćinstava – 2 porodice (INTEROS)
- Program dodele montažnih kuća - 2 porodice (UNHCR)
- Program stručne obuke, prekvalifikacije i dokvalifikacije – 25 lica (MPDL – Niš)
- Program dohodovnih aktivnosti – dodele grantova – 30 porodica (ENECA, Protecta)

Najvažniji zaključci ove analize su sledeći:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i IRL (2002., revizija mart 2011.g.) godine definiše osnovne pravce delovanja: obezbeđivanje uslova za povratak i uslova za lokalnu integraciju, što je u skladu sa međunarodno prihvaćenim ciljevima za rešavanje položaja ove grupe građana, ali joj nedostaje aktuelizacija i usklađivanje sa realnim stanjem
- Nacionalna strategija za upravljanje migracijama (2009) definiše plansko i organizovano upravljanje migracijama praćenjem spoljnih i unutrašnjih migracionih kretanja, i sprovođenje aktivnosti koje će dovesti do podsticanja regularnih i suzbijanja neregularnih migracija, kao i rešavanje problema izbeglica i interno raseljenih lica, efikasni i efektivni prihvati i održiva socio-ekonomska reintegracija povratnika – građana Republike Srbije po osnovu sporazuma o readmisiji.
- Nacionalna strategija reintegracije povratnika po sporazumu o readmisiji (2009) utvrđuje prioritete oblasti, kao što su: izdavanje ličnih dokumenata, rešavanje pitanja smeštaja, stvaranje mogućnosti za zapošljavanje i ostvarivanje drugih prava, kao što su pravo na zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, socijalnu i porodično-pravnu zaštitu, itd. Odsustvo koordinacije i razmene informacija o povratnicima predstavlja ozbiljnu smetnju u registraciji lica koja se vraćaju po osnovu readmisije, utvrđivanju njihovih potreba i pružanju adekvatne zaštite radi njihovog uključivanja u novu sredinu;
- Ostale navedene nacionalne strategije pružaju osnovu i daju smernice za razvijanje mera i akcija u oblasti lokalne integracije izbeglih i IRL kojima se može doprineti unapređenju njihovog životnog standarda i ukupnog društvenog položaja.
- Lokalna strateška dokumenta opštine Aleksinac ukazuju da postoji rešenost lokalne zajednice da svoje resurse i kapacitete usmerava na rešavanje problema svih ranjivih grupa, pa samim tim i probleme izbeglih, IRL i povratnika, ali su na žalost usled nedostatka sredstava u lokalnom budžetu mogućnosti lokalne samouprave u značajnoj meri ograničene.

- Programi i projekti za izbegle i IRL koji su do sada realizovani, kao i oni koji su u toku, bavili su se rešavanjem sledećih pitanja: stanovanje, ekonomsko osnaživanje, lična dokumentacija, spajanje razdvojenih porodica i socijalno-pravna podrška. Ovi programi i projekti daju direkcije i za budući rad na unapređenju položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika.

3.2. Analiza stanja (SWOT analiza)

Analiza stanja u lokalnoj zajednici po pitanjima unapređenja položaja izbeglih i IRL izvršena je kroz identifikaciju dosadašnjih aktivnosti i rezultata na polju unapređenja položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika kroz sagledavanje kapaciteta i slabosti lokalne zajednice, kao i mogućnosti i prepreka sa kojima se Opština suočava.

Analiza je obavljena korišćenjem **SWOT** tehnike:

	SNAGE	SLABOSTI
UNUTRAŠNJE	<ul style="list-style-type: none"> - politička volja lokalne samouprave da se reši pitanje izbeglica, IRL i povratnika - stručnost i iskustvo saveta za migracije - postojeće opštinske strategije koje daju okvir za akcioni plan - postojanje budžetske linije - dobra međusektorska saradnja - adekvatni ljudski i materijalni resursi - prošireni vidovi socijalne zaštite - veliki broj ustanova socijalne zaštite i dobra saradnja sa njima 	<ul style="list-style-type: none"> - mali budžet opštine u odnosu na potrebe - visoka stopa nezaposlenosti - nerazvijena privreda u opštini - nizak životni standard lokalnog stanovništva - česta promena vlasti na lokalnu - neaktivnost i slaba organizovanost korisnika- izbeglica i IRL - slaba i nedovoljna informisanost stanovništva i nedovoljno razumevanje za probleme izbeglih i IRL - nekompletna baza podataka o izbeglim i IRL - nepostojanje baze podataka o broju i potrebama povratnika
	MOGUĆNOSTI	PREPREKE

SPOLJAŠNJE	<ul style="list-style-type: none"> - Postojanje političkog konsenzusa za rešavanje pitanja izbeglih, IRL i povratnika na nacionalnom nivou; - Postojanje relevantnih nacionalnih strateških dokumenta - Podrška i programi KIRS - dostupnost IPA fondova - postojanje regionalnog projekta za trajno rešavanje stambenih problema izbeglih i raseljenih. 	<ul style="list-style-type: none"> - Loša globalna ekonomska situacija - Spora implementacija nacionalnih strategija i planova - Nerešen status Kosova i Metohije - Nerešena stanarska i druga prava izbeglica iz Hrvatske - Postepeno smanjenje donatorskih fondova i povlačenje nekih donatora
------------	---	---

Najvažniji zaključci ove analize su:

- u lokalnoj zajednici postoji dobra politička volja i stručni kadar koji može pružiti dobru podršku unapređenju položaja izbeglih, IRL i povratnika. Glavne snage lokalne zajednice relevantne za pitanja ove populacije su: zainteresovanost i podrška lokalne vlasti, stručnost i iskustvo radne grupe koja se bavi pitanjem rešavanja problema izbeglih i raseljenih, strateški pristup razvoju opštine u različitim oblastima. Kapaciteti lokalne zajednice koji zahtevaju bolju organizaciju u narednom periodu su: bolje informisanje šire javnosti o problemima i potrebama ove populacije, te unapređenje i kompletiranja baze podataka o broju i potrebama ove ciljane grupe.
- Najvažnije spoljašnje mogućnosti iz šireg društvenog okruženja su: politički konsenzus na nacionalnom nivou za unapređenje položaja izbeglih, IRL i povratnika, aktivnosti i programi KIRS-a, pristup IPA fondovima i postojanje regionalnog stambenog programa.
- Prepreke iz spoljašnjeg okruženja koje bi trebalo uzeti u obzir su: zakonska regulativa koja ne tretira pitanja izbeglih i raseljenih na odgovarajući način i smanjenje broja donatorskih programa namenjenim ovim pitanjima.

3.3. Analiza zainteresovanih strana

Analizom zainteresovanih strana su identifikovane dve ključne zainteresovane strane za poboljšanje uslova života izbeglih, IRL i povratnika u Aleksincu, a to su krajnji korisnici usluga i organi, organizacije, institucije i NVO sektor kao ključni partneri lokalnoj samoupravi koji su zainteresovani za poboljšanje uslova življenja izbeglih i IRL u Aleksincu.

Krajnji korisnici Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, IRL i povratnika u Aleksincu jesu sva izbegla, interno raseljena lica i povratnici koji žive na području opštine Aleksinac, kao i sva lica koja su izgubila status i rešila trajno prebivalište u Aleksincu (bivše izbeglice).

Ključni partneri lokalnoj samoupravi u realizaciji Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, IRL i povratnika u Opštini Aleksinac su:

- Povereništvo za izbeglice Opštine Aleksinac ' vrši poslove u okviru svoje primarne delatnosti.
- Crveni krst koji je zajedno sa Komesarijatom pružao i dalje pruža podršku u prihvatu, zbrinjavanju i registraciji izbeglih i IRL kao i u raspodeli humanitarne pomoći,
- Centar za socijalni rad kao institucija koja pruža podršku Povereništvu za izbeglice u materijalnoj pomoći najugroženijim porodicama izbeglih i IRL,

- Fond za zdravstvenu zaštitu čija pomoć i saradnja je dragocena u omogućavanju zdravstvene zaštite izbeglim i IRL koji često nemaju potrebnu dokumentaciju,
- Nacionalna služba zapošljavanja,
- Zdravstveni centar i dom zdravlja u Aleksincu,
- Gerentološki centar "Jelenac",
- Dom za lica ometena u razvoju u Kulini,
- Lokalne nevladine organizacije, kao što su Društvo za razvoj kreativnosti kao i mnoge druge NVO iz regiona i Republike,
- UNHCR i drugi međunarodni partneri i donatori
- Komesarijat za izbeglice Republike Srbije koordinira različitim programima za izbegle, interno raseljeni povratnici preko mreže poverenika i kroz saradnju sa lokalnom samoupravom.

Na osnovu analize zainteresovanih strana može se zaključiti da kod krajnjih korisnika postoji velika heterogenost problema i raznovrsnost potreba i da u pokušaju poboljšanja životnih uslova izbeglim, IRL i povratnicima u Aleksincu usled velike nezaposlenosti i siromaštva često treba polaziti od najelementarnijih potreba kod velikog broja potencijalnih korisnika usluga. Sa druge strane može se zaključiti da je lokalna samouprava za svo vreme postojanja izbeglišta imala i još uvek ima dobru i uspešnu saradnju sa velikim brojem institucija organa i organizacija kao i sa mnogobrojnim donatorima iz vladinog i nevladinog sektora i domaćih i stranih partnera, i spremna je da pruži svaku eventualnu potrebnu pomoć svakom partneru koji na bilo koji način izrazi volju i spremnost da se uključi u poboljšanje uslova života izbeglim, IRL, povratnicima i svim ostalim socijalno ugroženim kategorijama u Aleksincu.

3.3. **Analiza problema**

Analiza problema izbeglica, IRL i povratnika je pokazala da su glavni problemi ove populacije u Aleksincu sledeći:

- Nerešeno pitanje odgovarajućeg stambenog smeštaja za izbeglice, IRL i povratnike. Veliki broj porodica izbeglica živi u neadekvatnim uslovima u privatnom smeštaju. Postoji veliki broj napuštenih seoskih domaćinstava, što bi moglo biti rešenje za trajno stambeno zbrinjavanje jednog broja ovih porodica.
- Otežano raspolaganje sopstvenom imovinom u zemljema porekla. Ovaj problem se manifestuje, pre svega, kroz saradnju državnih institucija Republike Srbije sa drugim zemljema bivše SFRJ. Privatna imovina uglavnom je uništena ili značajno oštećena, a obnova ove imovine ide veoma sporo što ovoj populaciji značajno otežava raspolaganje istom. U BiH većina izbeglih lica su uspela da povrate svoja stanarska prava i koriste svoju imovinu. Na području Republike Hrvatske lica nisu uspela da povrate svoje stanarsko pravo, te je njihovo stambeno zbrinjavanje veliki problem i jedan od faktora otežanog povratka.
- U Aleksincu je veoma slabo razvijena privreda, stopa nezaposlenosti je izuzetno visoka što dovodi do pada životnog standarda kod ove populacije ali i kod domicilnog stanovništva.
- Nedostatak radnih mesta u lokalnoj zajednici kao opšti problem građana opštine Aleksinac, odnosi se i na izbegla, interno raseljena lica i povratnike. Većina njih se bavi povremenim i sezonskim poslovima, uglavnom u svojoj ekonomiji.
- Postoji je veći broj lica kojima je kroz prethodne programe pomoći trajno rešeno stambeno pitanje ali kod njih i dalje postoji problem ekonomske samostalnosti.

- Nedovoljni i neodgovarajući socijalno-materijalni podsticaji za integraciju izbeglica, odnosno reintegraciju IRL i povratnika.
- Neposedovanje ličnih dokumenata. Velikom broju ljudi iz ove populacije, a naročito IRL, osnovni problem predstavlja ostvarivanje prava na lična dokumenta (državljanstvo i prebivalište) u Republici Srbiji, zbog administrativnih i finansijskih poteškoća u pribavljanju dokumenata potrebnih za podnošenje zahteva za prijem u državljanstvo i nakon toga za izdavanje lične karte. Veliki deo izbegličke populacije je upravo zbog ovoga isključen iz sistema socijalne zaštite RS (pravo na materijalno obezbeđenje porodice, tuđa nega i pomoć, dečiji dodatak, roditeljski dodatak i dr.). Takođe je prisutan i deo izbegličke populacije koji se još uvek nije opredelio za integraciju i prihvatanje državljanstva RS iz straha da bi to bila prepreka u ostvarivanju ili rešavanju do sada nerešenih prava u matičnim zemljama (imovinska prava, prava na penziju, upis radnog staža i sl.). Određeni broj povratničke populacije takođe nema čvrstu odluku za reintegraciju (višestruki povratnici), što usporava i otežava ostvarivanje njihovih prava u okviru reitegracije.
- Nedovoljna dostupnost zdravstvenih usluga za pojedine izbeglice i IRL zbog nedefinisanog statusa i nepostojanja dokumentacije.
- Nedovoljna uključenost IRL populacije u obrazovanje
- Neosetljivost lokalne zajednice za problematiku izbeglica i IRL, nedostatak finansijskih sredstava za uključivanje lokalne zajednice u nove projekte stambenog zbrinjavanja ili drugih vidova pomoći.
- Pasivnost i izolovanost izbeglica i IRL u lokalnoj zajednici u smislu nepostojanja svesti o potrebi samoorganizovanja, (nepostojanje udruženja, kao ni inicijativa).
- Nezainteresovanost da kao grupa nastupaju i zajednički pokušaju da traže rešenje za slične probleme.

Opšti zaključci analize i preporuke za dalje planiranje

- Lokalna samouprava ima kapacitete za organizovani pristup rešavanju problema izbeglih, intrerno raseljenih lica i povratnika, a pre svega ljudske resurse, razvojna dokumenta i strateški pristup razvoju opštine. Potrebno je ove kapacitete mobilisati u cilju rešavanja problema svih građana, a posebno ugroženih grupa građana.
- I pored brojnih programa pomoći koji su realizovani tokom prethodnih godina i dalje ostaje problem trajnog rešavanja stambenog problema za jedan broj porodica interno raseljenih lica koji trenutno borave u kolektivnom centru ili u privatnom smeštaju. Veliki broj lica iz ove populacije je nezaposlen i živi na granici ili ispod donje granice siromaštva.
- Izbegla, interno raseljena lica i povratnici, kao heterogena grupa, nisu u mogućnosti da bez dodatne pomoći cele zajednice pronađu odgovarajuća rešenja za svoje probleme. Potrebno je podsticati aktivizam i konstruktivnu saradnju korisničkih grupa ali i ostalih relevantnih učesnika u lokalnoj zajednici
- Rešavanje pitanja položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika je potrebno povezati sa opštim, već definisanim razvojnim trendovima razvoja opštine Aleksinac.

- Jedan od problema koji je identifikovan je i nedovoljna i neblagovremena komunikacija između zainteresovanih stranama koja se manifestuje kroz nedostatak razmene informacija o potrebama izbeglih i IRL, o postojanju programa, planiranju i realizaciji programa. U tom smislu, potrebno je uspostaviti redovnu razmenu informacija među zainteresovanim stranama o ključnim pitanjima rada i problemima u poboljšanju uslova života i potrebama koje postoje, i negovanje partnerskog odnosa.

POGLAVLJE IV.

Kriterijumi za izbor prioritetnih grupa i ciljne grupe

Kriterijumi pri izboru prioritetnih ciljnih grupa na koje će se ovaj lokalni plan posebno usmeriti su sledeći:

- Stambena i egzistencijalna ugroženost ciljne grupe,
- Brojnost ciljne grupe sa izraženim problemom,
- Urgentnost rešavanja problema,
- Zainteresovanost i spremnost za aktivno učešće u rešavanje sopstvenog problema,
- Nadležnost i resursi kojima se raspolaže,
- Pogođenost ciljne grupe većim brojem problema istovremeno.

Na osnovu predstavljenih kriterijuma odabrane su ciljne grupe na koje će se usmeriti glavna pažnja iz Akcionog plana:

- Višečlane porodice koje žive u neadekvatnim uslovima u privatnom smeštaju,
- Nezaposleni, radno sposobni izbegli, IRL i povratnici kojima je neophodna prekvalifikacija,
- Samohrani roditelji,
- Samačka i staračka domaćinstva
- Ostale ranjive grupe iz prethodnih kriterijuma.

Poglavlje V

Opšti i specifični ciljevi

Opšti cilj Lokalnog akcionog plana za period 2013-2016.g. je unapređenje socijalno-materijalnog položaja i životnog standarda izbeglica, IRL i povratnika kroz programe stambenog zbrinjavanja i ekonomskog osnaživanja, što će dugoročno posmatrano doprineti i poboljšanju demografske situacije u ovoj opštini.

Specifični ciljevi ovog LAP-a su:

Specifični cilj 1: Do kraja 2016. godine stambeno zbrinuti najmanje 25 porodica izbeglih, IRL i povratnika dodelom paketa građevinskog materijala za završetak započetih stambenih objekata ili adaptaciju postojećih neuslovnih objekata.

Specifični cilj 2: Do kraja 2016. godine, u skladu sa merama populacione politike Opštine, stambeno zbrinuti najmanje 8 porodica izbeglica, IRL i povratnika kroz program otkupa kuća sa okućnicom.

Specifični cilj 3: Do kraja 2016. godine ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 30 izbeglica, IRL i povratnika kroz programe dodele poljoprivrednih grantova

Specifični cilj 4: Do kraja 2016. godine u saradnji sa Nacionalnom službom za zapošljavanje organizovati programe stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije za najmanje .40..... izbeglica, IRL i povratnika.

Specifični cilj 5: Do kraja 2016. godine obezbediti besplatnu pravnu pomoć za najmanje.150... izbeglica, IRL i povratnika.

POGLAVLJE VI

Aktivnosti - zadaci za realizaciju LAP-a

Specifični cilj 1: Do kraja 2016. godine stambeno zbrinuti najmanje 25 porodica izbeglih, IRL i povratnika dodelom paketa građevinskog materijala za završetak započetih stambenih objekata ili adaptaciju postojećih neuslovnih objekata.							
Aktivnosti	planirano vreme realizacije aktivnosti	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partneri u realizaciji
				Budžet LS i/ ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		
1.1 potpisivanje ugovora sa donatorom	15 dana	Obezbeđena finans. Sredstva	Potpisan Ugovor			Lok. Samouprava Donator	
1.2. Formiranje komisije	15 dana	Formirana komisija	Odluka o formiranju komisije			Skupština Opštine	
1.3. Donošenje pravilnika i izrada kriterijuma za odabir prioriternih porodica	7 dana	Donesen pravilnik, izrađeni kriterijumi	Kvalitet pravilnika i kriterijuma	Postojeći ljudski resursi		Opštinska komisija	KIRS
1.4. raspisivanje oglasa	4 nedelje	Oglas objavljen	Sadržaj i uslovi konkursa			Opštinska komisija	
1.5. izbor korisnika i izrada preliminarne liste	15 dana	Utvrđena i objavljena preliminarne lista	Zapisnici, izveštaji			Opštinska komisija	
1.6. izrada i objavljivanje konačne liste	8 dana	Utvrđena konačna lista	Zapisnik	Postojeći ljudski resursi		Opštinska komisija	KIRS
1.7. raspisivanje tendera i odabir najboljeg dobavljača	6 nedelja	Tender raspisan i odabran najbolji ponuđač	Sadržaj i uslovi tendera, sadržaj ponuda			Opštinska komisija	
1.8. potpisivanje ugovora sa dobavljačem	8 dana	Potpisan ugovor	Uslovi i sadržaj ugovora			Opštinska komisija	

1.9. potpisivanje ugora sa korisnicama	8 dana	Potpisani ugovori	Sadržaj ugovora				
1.10. isporuka građevinskog materijala	30 dana	Podeljena pomoć	Sadržaj i kvalitet pomoži	Postojeći ljudski resursi		Poverenik, Opštinska komisija	KIRS
1.11. praćenje ugradnje građevinskog materijala	6 meseci	Propraćena realizacija programa i ugradnje materijala	Kvalitet i nivo ostvarenosti			Poverenik, Opštinska komisija	KIRS
1.12. izveštaj o realizaciji programa	6-12 meseci od dana isporuke	Realizacija dokumentovana	Sadržaj izveštaja			Poverenik, Opštinska komisija	KIRS

Specifični cilj 2: Do kraja 2016. godine, u skladu sa merama populacione politike Opštine, stambeno zbrinuti najmanje 8 porodica izbeglica, IRL i povratnika kroz program otkupa kuća sa okućnicom.

Aktivnosti	planirano vreme realizacije aktivnosti	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partneri u realizaciji
				Budžet LS i/ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		
2.1. Obezbeđivanje finansijskih sredstava za otkup domaćinstava		Obezbeđena potrebna finansijska sredstva	Iznos obezbeđenih finansijskih sredstava	Ljudski resursi		Lokalna samouprava	KIRS
2.2. Formiranje komisije za izbor korisnika	15 dana	Komisija formirana	Sastav komisije			Lokalna samouprava, poverenik	KIRS
2.3. Donošenje pravilnika i oglasa za izbor korisnika	7 dana	Pravilnik usvojen	Sadržaj i sulovi pravilnika			Komisija	KIRS
2.4. Objavljivanje oglasa za otkup domaćinstava	2 meseca	Objavljen oglas, prikupljene prijave	Broj prijavljenih potencijalnih korisnika	Ljudski resursi, prostor i oprema za rad		Opštinska komisija, Lokalna samouprava	KIRS
2.5. Izbor potencijalnih korisnika i obilazak kuća za otkup	4 nedelje	Potencijalni korisnici odabrani, kuće obidene	Najmanje 8 porodica korisnika odabrano			Opštinska komisija, Lokalna samouprava	KIRS

2.6. Izrada i objavljivanje preliminarne liste	2 nedelje	Preliminarna lista kompletirana	Najmanje 8 porodica preliminarno odobreno			Komisija, Lokalna samouprava	KIRS
2.7. Izbor korisnika i objavljivanje konačne liste	2 nedelje	Utvrđena lista od najmanje 8 korisničkih porodica za koje će biti otkupljena domaćinstva, sklopljeni ugovori s korisnicima	Broj sklopljenih ugovora			Komisija, Lokalna samouprava	KIRS
2.8. Potpisivanje sporazuma između donatora i vlasnika	10 dana						
2.9. Potpisivanje kupoprodajnog ugovora	7 dana						
2.10. Useljavanje otkupljenih domaćinstava	2 nedelje	Useljeno najmanje 8 domaćinstva	Broj useljenih domaćinstava	Ljudski resursi, transportna sredstva		Lokalna samouprava	KIRS
2.11. Medijska prezentacija celokupne realizacije programa		Objavljene informacije o programu na lokalnim TV kanalima i štampanim medijima	Broj i vrsta TV priloga o programu, broj članaka u novinama	Prostor i vreme u lokalnim medijima		Lokalna samouprava	KIRS, lokalni mediji
2.12. Praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	6-12 meseci	Prikupljanje i analiziranje informacija o realizaciji programa, pisanje izveštaja, ocenjena uspešnost	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i vrsta izveštaja i preporuka	Osobe zadužene za praćenje i ocenjivanje ovog dela LAP-a		Lokalna samouprava	KIRS

Specifični cilj 3: Do kraja 2016. godine ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 30 izbeglica, IRL i povratnika kroz programe dodele poljoprivrednih grantova.

Aktivnosti	planirano vreme realizacije aktivnosti	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partneri u realizaciji
				Budžet LS i/ ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		
3.1. poptisivanje memoranduma (donatori, KIRS, lokalna samouprava)	1 mesec	Potpisan memorandum	Uslovi i sadržaj memoranduma			Donator, KIRS, lokalna samouprava	
3.2. obezbeđenje sredstava kroz ugovor o dodeli sredstava za ekonomsko osnaživanje jedinica lokalne samouprave	1 mesec	Obezbeđena sredstva	Iznos sredstava			Donator, lokalna samouprava	
3.3. Formiranje komisije na lokalnom nivou	15 dana	Formirana Komisija	Odluka o formiranju komisije	Postojeći ljudski resursi		Opštinska uprava, Poverenik	
3.4. Usvajanje pravilnika i oglasa	7 dana	Usvojen tekst pravilnika i oglasa	Sadržaj i uslovi pravilnika i oglasa	Postojeći ljudski resursi		Komisija za izbor korisnika	
3.5. Raspisivanje konkursa za zainteresovane korisnike	1-2 nedelje	Javni poziv / konkurs raspisan	Sadržaj i uslovi javnog poziva	Postojeći ljudski resursi		Poverenik, Komisija za izbor korisnika	
3.6. Izbor korisnika i eventualno organizovanje obuke	15-30 dana	Odabrani korisnici	Sadržaj liste i struktura korisnika	Postojeći ljudski resursi			
3.7. javna nabavka opreme, mašina i druge robe koja je predmet paketa dohodovnih aktivnosti	1-3 meseca	Javna nabavka sprovedena	Dokumentacija potpuna	Postojeći ljudski resursi			
3.8. izbor najpovoljnijeg dobavljača	7 dana	Odabran najpovoljniji dobavljač	Sadržaj ponuda				
3.9. potpisivanje ugovora sa korisnicima programa	7 dana	Ugovori poptisani	Sadržaj i uslovi ugovora				

3.10. potpisivanje ugovora sa dobavljačem	7 dana	Ugovori potpisani	Sadržaj i uslovi ugovora				
3.11. isporuka grantova		Grantovi isporučeni	Sadržaj i kvalitet grantova				
3.12. praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	24 meseca	Prikupljanje i analiziranje informacija o realizaciji programa	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i vrsta izveštaja i preporuka				

Specifični cilj 4: Do kraja 2016. godine u saradnji sa Nacionalnom službom za zapošljavanje organizovati programe stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije za najmanje 40 izbeglica, IRL i povratnika.

Aktivnosti	planirano vreme realizacije aktivnosti	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partneri u realizaciji
				Budžet LS i/ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		
4.1. Identifikovanje potreba za određenim zanimanjima i izrada programa prekvalifikacije	2 meseca	Identifikovane potrebe za određenim zanimanjima i izrađen program prekvalifikacije	Broj i vrsta deficitarnih zanimanja	Ljudski resursi – zaposleni u NSZ		Poverenik	NSZ
4.2. Presentacija programa i javno oglašavanje putem medija	2 meseca	Održane najmanje 2 prezentacije za najmanje 10 potencijalnih korisnika; oglašen program preko lokalnih TV stanica u trajanju od 7 dana	Broj održanih prezentacija, broj učesnika na prezentacijama, broj i vrsta medijskih oglašavanja	Sala za prezentaciju, prostor i vreme u lokalnim medijima		Poverenik	NSZ, lokalna samouprava, lokalni mediji
4.3. Formiranje komisije	8 dana	Komisija formirana	Sastav komisije	Ljudski resursi		Poverenik	NSZ, lokalna samouprav

							a
4.4. Usvajanje pravilnika	7 dana	Pravilnik usvojen	Sadržaj pravilnika	Ljudski resursi		Komisija	Poverenik
4.5. Raspisivanje javnog poziva	3 nedelje	Javni poziv raspisan	Sadržaj i uslovi poziva	Ljudski resursi		Komisija	Poverenik, NSZ, lokalna samouprava
4.6. Izbor korisnika	4 nedelje	Najmanje 10 korisnika odabrano	Broj korisnika	Ljudski resursi		Komisija	Poverenik, NSZ, lokalna samouprava
4.7. Priprema rasporeda obukeq		Napravljen raspored obuke kandidata po odgovarajućim zanimanjima	Broj kandidata po zanimanjima, vreme realizacije obuke po zanimanjima	Ljudski resursi		Komisija, NSZ	Poverenik, lokalna samouprava
4.8. Realizacija programa obuke		Održane obuke za korisnike programa prekvalifikacije. Obuku je uspešno završilo najmanje 10 polaznika	Broj i vrsta realizovanih obuka	Ljudski resursi		Lokalna samouprava	NSZ
4.9. Informisanje poslodavaca o novim kadrovima	8 nedelja	Održani sastanci sa poslodavcima iz odgovarajućih privrednih oblastima	Broj poslodavaca koji su pokazali spremnost da prime na probni rad osobe koje su uspešno završile obuku	Ljudski resursi		Lokalna samouprava	NSZ, privrednici, lokalni mediji
4.10. Praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	Kontinuirano	Prikupljanje i analiziranje informacija o realizaciji programa, ocenjena uspešnost	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i vrsta izveštaja i preporuka	Osobe zadužene za praćenje i ocenjivanje LAP-a		Lokalna samouprava	KIRS

POGLAVLJE VII

Resursi/budžet

Procenjeno je da će za realizaciju Lokalnog plana za unapređenje položaja izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika u Opštini Aleksinac, za period 2013-2016. godine, biti ukupno potrebno oko 200.000 evra. Sredstva za realizaciju ovog Lokalnog akcionog plana obezbeđivaće se iz različitih izvora: delom iz budžeta lokalne samouprave, delom iz donatorskih budžeta, odnosno pomoću projekata koji će se razviti na osnovu ovog Lokalnog plana, kao i iz drugih dostupnih izvora.

U realizaciji ovog Lokalnog akcionog plana polaziće se od identifikovanja i korišćenja svih već postojećih resursa u lokalnoj zajednici (ljudskih i materijalnih), a insistiraće se i na većoj samoorganizovanosti i učešću resornih ministarstava u realizaciji aktivnosti LAP-a.

POGLAVLJE VIII

Aranžmani za primenu

Aranžmani za primenu LAP u Opštini Aleksinac obuhvataju **lokalne strukture i različite mere i procedure** koje će osigurati njegovo uspešno sprovođenje. U okviru lokalnih struktura, razlikuju se:

- 1) **Strukture za upravljanje procesom primene LAP-a i**
- 2) **Strukture koje su operativne i primenjuju LAP**

Strukturu za upravljanje procesom primene LAP-a, nakon njegovog usvajanja, predstavljaće *članovi Saveta za migracije opštine Aleksinac* i eventualno dodatni članova iz reda ključnih aktera u lokalnoj zajednici, uključujući i korisnike ovog plan. Savet za migracije opštine Aleksinac će, kao deo svog budućeg rada, napraviti *Plan upravljanja primenom LAP-a*

Ovaj Savet, kao upravljačka struktura ima sledeće zadatke:

- U potpunosti odgovara za vođenje celokupnog procesa primene LAP-a;
- Imenuje lokalne timove za upravljanje projektima koji nastanu kao rezultat operacionalizacije LAP-a;
- Obezbeđuje pristup i prikupljanje svih podataka i informacija u elektronskoj formi od svakog aktera-učesnika u procesu unapređenja položaja izbeglih, IRL i povratnika u lokalnoj zajednici;
- Održava kontakte sa svim učesnicima u realizaciji LAP-a;
- Upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) Lokalnog plana;
- Održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj samoupravi.

Operativnu strukturu za primenu ovog Lokalnog akcionog plana činiće institucije, organizacije i timovi formirani u cilju neposredne realizacije plana i projekata razvijenih na osnovu Lokalnog plana. U skladu sa Lokalnim akcionim planom, biće realizovana podela uloga i odgovornosti među različitim akterima u lokalnoj zajednici-partnerima u realizaciji. Svaki akter će u skladu sa principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje o radu. Izveštaji će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada.

Operativna struktura za primenu Lokalnog akcionog plana ima sledeće zadatke i odgovornosti:

- Realizacija Lokalnog akcionog plana;
- Neposredna komunikacija sa korisnicima/cama usluga koje se obezbeđuju Lokalnim akcionim planom;
- Redovno dostavljanje izveštaja koordinatoru/ki Lokalnog saveta za migracije o svim aktivnostima na sprovođenju Lokalnog plana;
- Učešće u eventualnim obukama za unapređenje stručnosti i kompetencija za sprovođenje zadataka Lokalnog plana;
- Unapređenje procesa primene Lokalnog plana u skladu sa sugestijama i preporukama upravljačke strukture.

Upravljačka i operativna struktura će razviti plan i mehanizme međusobne komunikacije, pratiće uspešnost razmene informacija i efikasnost komunikacije u odnosu na očekivane rezultate primene Lokalnog plana. Plan komunikacije upravljačke i operativne strukture uredićće vreme i načine razmene informacija i preduzimanja odgovarajućih akcija.

POGLAVLJE IX

Praćenje i ocena uspešnosti

- Cilj praćenja i ocene uspešnosti (monitoringa i evaluacije) LAP je da se sistematično prikupljaju podaci, prati i nadgleda proces primene i procenjuje uspeh LAP radi predlaganje eventualnih izmena u aktivnostima na osnovu nalaza i ocena.
- Vremenski okvir: Monitoring (kao sistematski proces prikupljanja podataka) sprovodi se kontinuirano i dugoročno za period 2013-2016.g. Evaluacija (kao analiza podataka i donošenje ocene o uspešnosti) vršićće se periodično - jednom godišnje i podnošće se izveštaj Skupštini opštine Aleksinac. Finalna evaluacija obaviće se na kraju 2016 godine.
- Predmet monitoringa i evaluacije: Monitoring i evaluacija uključuju celovito sagledavanje ispunjenja aktivnosti - zadataka i specifičnih ciljeva.
- Ključni indikatori uticaja za praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene Lokalnog plana će biti sledeći:
  - Broj novih programa za izbegla, interno raseljena lica i povratnike;
  - Obuhvat izbeglih, IRL i povratnika novim programima;

- Struktura korisnika/ca programa;
  - Nivo uključenosti različitih aktera u podršku programima namenjenih izbeglim, IRL i povratnicima u lokalnoj zajednici;
  - Obim finansijskih sredstava izdvojenih za programe namenjene izbeglim, IRL i povratnicima;
  - Struktura finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglim, IRL i povratnicima (budžet lokalne samouprave, donatorska sredstva, drugi izvori...).
- Procesni indikatori su definisani u sklopu tabele Lokalnog akcionog plana.

Metode i tehnike monitoringa i evaluacije:

Za uspešno obavljanje monitoringa i evaluacije koristiće se standardni set alata među kojima su: evidentiranje korisnika, intervjui sa korisnicima (upitnici, razgovori), ankete, izveštavanje i dr. Savet za migracije će formirati radno telo koje će biti odgovorno za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada na primeni Lokalnog plana akcije - vršiće monitoring (M) i evaluaciju (E). Radno telo će svojim Planom rada definisati način organizovanja